

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายเจริญ ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๓

วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของนายอิทธิพล เรืองวรบูรณ์ สมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๕ (๕) หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติตามคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องเป็นบุพการีของนายยุทธนา เรืองวรบูรณ์ ซึ่งได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลศรีสงคราม ในระหว่างที่ผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกวุฒิสภา คดีมีปัญหาว่า สมาชิกภาพความเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องจะต้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๕ (๕) เนื่องจากผู้ถูกร้องเป็นบุพการีของ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หรือไม่

ถึงแม้รัฐธรรมนูญมิได้มีบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ไว้โดยเฉพาะ แต่เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญประกอบกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่มีอยู่ในขณะนี้แล้ว เห็นได้ว่าตำแหน่งทางการเมืองหมายถึง ตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและกำกับทิศทางการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น รวมถึงเทศบาลด้วย ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนั้น มีอำนาจหน้าที่ในระดับนโยบายและกำกับทิศทางการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลดังกล่าว ดังนั้น จึงเป็นตำแหน่งทางการเมืองประเภทหนึ่ง ทั้งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ ทั้งมาตราแล้ว จะเห็นได้อีกทางหนึ่งว่า ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารเทศบาลตำบลด้วยนั้น อยู่ในความหมายของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย ดังมาตรา ๑๑๕ (๙) ได้บัญญัติถึงลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาไว้อีกข้อหนึ่งว่า จะต้อง “(๙) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่น

LIART

หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี” ซึ่งแสดงว่าผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประเภทหนึ่ง แต่ไม่ประสงค์จะให้ เป็นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๕ (๙) นี้ จึงต้องเขียนยกเว้นไว้ ดังนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลจึงเข้าลักษณะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ (๕) ซึ่งมีได้มีข้อความยกเว้นไว้เหมือนดังในกรณีมาตรา ๑๑๕ (๙)

สำหรับข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่าจะต้องตีความคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ในมาตรา ๑๑๕ (๕) ให้มีความหมายในระดับเดียวกับคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ซึ่งเป็นคำที่นำหน้ามาก่อนนั้น ไม่อาจนำมาใช้ได้ เพราะหลักการตีความกฎหมายดังกล่าว (ejusdem generis rule) จะใช้กับกรณีที่เป็นคำที่มีความหมายทั่วไปที่ตามหลังคำที่มีความหมายเฉพาะมากกว่าสองคำขึ้นไปเท่านั้น หากอาจนำมาใช้กับกรณีที่มีคำเฉพาะนำหน้าเพียงคำเดียวดังเช่นในมาตรา ๑๑๕ (๕) ได้ไม่

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องเป็นบุพการีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๕ (๕) สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องจึงต้องสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันที่นายยุทธนา เรืองวรบูรณ์ บุตรของผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลศรีสงคราม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๕ (๕)

นายเจริญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ